

Sylwia Łaciak

Koło Naukowe Studentów Turystyki i Rekreacji
Państwowa Szkoła Wyższa w Białej Podlaskiej
- opiekun naukowy dr Dominik Dąbrowski

OCENA PROGRAMU JUWENALIÓW PAŃSTWOWEJ SZKOŁY WYŻSZEJ W BIAŁEJ PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ATRAKCYJNOŚCI I POTRZEB STUDENTÓW

Streszczenie

Juwenalia to czas, kiedy student może oderwać się choć na chwilę od codziennych obowiązków uczelnianych, odpocząć i dobrze się bawić, ale także wykazać się swoją kreatywnością. Czy jednak dzisiejszemu młodemu pokoleniu nie brakuje tej kreatywności i zaangażowania? Na te i inne pytania próbowano odpowiedzieć w tym artykule.

Celem artykułu było ukazanie opinii studentów Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej na temat programu Juwenaliów z uwzględnieniem atrakcyjności oraz potrzeb studentów. Celem było również poznanie motywów uczestniczenia w Juwenaliach, jak również wskazanie preferowanych form spędzania czasu wolnego podczas Juwenaliów PSW, w których uczestniczyli badani oraz te, w których chcieliby uczestniczyć.

Do badań wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety zawierający 23 pytania. W ankiecie postawiono zarówno pytania otwarte, półotwarte jak i zamknięte. Badania zostały przeprowadzone na grupie studentów Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej obejmującej ogółem 100 osób, w tym 57% stanowiły kobiety, a 43% mężczyźni. Byli to studenci z różnych kierunków, jednak przeważającą grupą (56%) byli studenci Turystyki i Rekreacji.

Przeprowadzone badania umożliwiły zebranie informacji na temat, co decyduje o uczestnictwie w Juwenaliach, a co zniechęca studentów do brania w nich udziału. Poprzez badania sprawdzono, bez czego studenci nie wyobrażają sobie dobrej zabawy podczas Juwenaliów, a także w jaki sposób urozmaiciliby program Juwenaliów w przyszłości.

Wstęp

Dni świętowania studenckiego, nazywane Juwenaliami, to czas wolny, w którym studenci mogą odpocząć od obowiązków uczelnianych. Na początku zastanówmy się nad istotą czasu wolnego i jak ten czas wolny wykorzystują studenci. W najprostszy sposób można przedstawić czas wolny, jako czas, który pozostaje nam po wypełnieniu wszystkich obowiązków. To jednak nie jest w pełni satysfakcjonująca odpowiedź na pytanie – czym właściwie jest czas wolny i jakie warunki muszą być spełnione by o nim mówić? W literaturze możemy się spotkać z różnymi definicjami czasu wolnego. Jedną z nich jest definicja Jana Pięty, która przedstawia potoczne znaczenie czasu wolnego jako „czas bez obowiązków, przeznaczony na zajęcia dowolne” (Pięta 2008, s. 11). Mówi on również, że „czas ten wypełniany jest aktywnością, w którą człowiek angażuje się z własnej woli (po wypełnieniu swoich obowiązków zawodowych, rodzinnych i społecznych). Jest on częścią czasu ogólnego, kategorią ilościową” (Pięta 2008, s. 11). Każdy z nas będzie również na swój sposób pojmować czas wolny. Rozważając myśl Bergera przytoczoną we wstępie książki Mroczkowskiej, że „żaden czas nie jest wolny od normatywnych zobowiązań, co jest pracą dla jednych, może być czasem wolnym dla innych. Czy praca jest pracą, skoro ją kocham, czy czas wolny jest nadal czasem wolnym, jeśli jest uciążliwy i nudny?” (Berger za Mroczkowska 2011), możemy się zastanawiać, czy jeśli studenci nie są zadowoleni z Juwenaliów, to czy jest to rzeczywiście dla nich czas wolny. Pewnie tak, ale tylko wtedy, kiedy mimo odgórnie ustalonego planu mają swój własny pomysł na Juwenaliową zabawę i realizują go. Dla każdego z nas czas wolny będzie kojarzył się z czymś zupełnie innym, a czym są Juwenalia dla studentów Państwowej Szkoły Wyższej? Tego próbowano się dowiedzieć przeprowadzając badania.

„Współczesne podejście do zagadnienia czasu wolnego wiąże się z perspektywą wykorzystania go nie tylko w celu wypoczynku po pracy i rozrywki, ale także dla rozwoju kulturalnego i społecznego człowieka” (Oździński 2006). Takie podejście do wykorzystania czasu wolnego podczas Juwenaliów wydaje się bardzo właściwe. Juwenalia wiążą się głównie z dobrą zabawą i rozrywką, ale można to też połączyć z rozwojem kulturalnym i społecznym.

„Jakość poczucia i przeżywania czasu wolnego w czasie fizycznym pozostającego poza obowiązkami może się poprawić przez umożliwienie (wzmożenie) postrzegania wolności i motywacji wewnętrznej w trakcie czynności wykonywanych w tymże czasie. Dlatego poczucie wolności można traktować jako subiektywny stan umysłu wtedy, gdy jednostka angażuje się w czynności, pozostając poza pracą obowiązkową. Jednostka jednocześnie ocenia przeżycia jako lepsze, jeśli ma możliwość dobrowolnego wyboru czynności i jest motywowana wewnętrznie” (Migdał 2011). Studenci również czują się lepiej mając wolność w tym, co chcą robić podczas Juwenaliowej zabawy. Mimo, że ogólny program jest narzucony przez Samorząd Studencki, każdy indywidualnie może spędzić ten czas. Ważne jest, aby

uświadomić sobie tę wolność, a pojawiająca się motywacja wewnętrzna obudzi naszą kreatywność. Studenci chcieliby móc decydować o programie tworzonym na Juwenalia, czują potrzebę by móc wybierać przy jakich zespołach będą się bawić, a także jakie inne atrakcje zostaną zaplanowane na ten czas. Na razie wszystkim zajmuje się Samorząd Studencki. Postanowiono więc zbadać opinię studentów Państwowej Szkoły Wyższej na ten temat, co było celem tego artykułu. Nasuwa się jednak pytanie, na ile rzeczywiście jest chęć zaangażowania się we wspólne organizowanie tej imprezy. W praktyce może to wyglądać różnie.

W czasie wolnym może się rozwijać amatorstwo artystyczne, które polega na zdobywaniu i rozwijaniu umiejętności w różnych dziedzinach sztuki, różniąc się tym od umiejętności zawodowych, że zdobywa się je dobrowolnie i samodzielnie. Możemy tu zaliczyć takie dziedziny jak plastyka, wyszywanie, fotografowanie, taniec, śpiew, gra na instrumencie, które są zazwyczaj zdobywane indywidualnie, w zależności od zainteresowań jednostki. Do umiejętności zdobywanych grupowo zaliczyć można m.in. zespół muzyczny czy kabaret. Na studiach najczęściej ludzie łączą się w grupy, z którymi spędzają swój czas i właśnie w takich grupach mogą się realizować, tworząc coś wspólnie.

Kolejną formą spędzania czasu wolnego są zabawy i kontakty towarzyskie. Polega to na organizowaniu spotkań towarzyskich w różnych miejscach. Dla studentów takim miejscem może być stacja, akademik, kawiarnia, dyskoteka, pub, jak również w ciepłe dni mogą to być miejsca na świeżym powietrzu, np. w parku. Spotkaniom tym towarzyszą różnego rodzaju zajęcia o charakterze rozrywkowym np. gry planszowe czy zespołowe, jedzenie, picie, taniec, wspólna gra na gitarze i grupowe śpiewanie, dyskusowanie na wiele tematów.

Pożyteczną formą spędzania czasu wolnego jest także aktywność społeczna, która polega na „dobrowolnym i zwykle bezinteresownym wykonaniu różnorodnych prac na rzecz społeczeństwa poza obowiązkami zawodowymi i rodzinnymi”. Taką działalność wśród studentów może prowadzić samorząd studencki lub koła naukowe. Zdarzają się indywidualni studenci, którzy chcą działać na rzecz społeczności akademickiej, choć jednak częściej wytwarzają się grupy studenckie mające charakter formalny lub nieformalny i spontaniczny (Pięta 2008).

Uczestnictwo w życiu kulturalnym powinno być dla studentów bardzo istotne, ponieważ osoby młode, zwłaszcza w okresie studiowania mają duży wpływ na rozwój kultury. Podczas studiowania, odkrywają jaką rolę chcieliby pełnić w społeczeństwie. Sama etymologia słowa „kultura” z łac. „*cultura*” oznacza uprawianie roli. Tego słowa używano by określić wszelkie działania ludzkie, których celem była poprawa jakiegoś stanu rzeczy. Jest wiele definicji „kultury”, między innymi można powiedzieć, że „kultura określa wszystko to, co w zachowaniu się jednostki i całych grup społecznych stanowi rezultat, najczęściej celowych działań. Kultura była i jest odnoszona do duchowego i materialnego dorobku społeczeństw”.

Można by wiele dyskutować na temat kultury studenckiej. Należałoby porównać, tą która była wcześniej z tą dzisiejszą. Zależy ona również od uczelni, jej tradycji a także w głównej mierze od organizacji i klubów studenckich, odpowiedzialnych za jej tworzenie. Państwowa Szkoła Wyższa jest stosunkowo młodą uczelnią działającą od 2000 roku, która dopiero wyrabia swoją kulturę i tradycję. W porównaniu do innych uczelni z całej Polski, ma ona jeszcze dużo do zrobienia. Gdzie w większych miastach kultura ta kiedyś kwitła, teraz często wygasa. W Białej Podlaskiej biorąc pod uwagę PSW można mówić zaledwie o jej początkach. Przygotowując Juwenalia studenckie nie organizuje się warsztatów przed eliminacjami do różnego rodzaju konkursów, przeglądów czy festiwali. Samo to jednak nie powstanie. Potrzeba do tego osób chętnych i zaangażowanych w tworzenie kultury studenckiej choćby skupiając się właśnie na przygotowaniach do corocznego święta studentów, jakim są Juwenalia. Tylko należałoby sprawdzić, czy studenci mają potrzebę tworzyć i poprzez sztukę wyrażać siebie. Jak czytamy w artykule o kulturze studenckiej na jednej ze Szczecińskich uczelni – „czas studencki, z racji, iż jest czasem świadomych wyborów, powinien być w życiu człowieka okresem twórczym” (Swatko i wsp. 2007).

Warto jest się zastanowić nad prawdziwą rolą studiowania i w jakiej kondycji jest kultura studencka dzisiaj. W jakim kierunku powinniśmy iść? Co należałoby zmienić? Dziś student często patrzy tylko na to, aby po prostu skończyć to, co zaczął. Zadowala się zwykłym pójściem do baru czy dyskoteki, gdzie często miejsca te mało mają wspólnego z tworzeniem prawdziwej kultury. Czy nie powinno się chcieć czegoś więcej?

Ciekawe podejście prezentuje Climati, który mówi o kulturze zaangażowania. Twierdzi on, że „próbuję się nam wmawiać, że wszelkie osiągnięcia powinny przychodzić bez wysiłku, trzeba żyć tak, by jak najmniej się zmęczyć”. Jest to według niego fałszywy obraz pokazywany przez środki masowego przekazu, które najbardziej trafiają do ludzi młodych. Media pokazują nam jak ktoś, kto nie ma żadnego talentu może łatwo stać się kimś sławnym, praktycznie bez wysiłku. Jest to zły przykład dawany dzisiejszej młodzieży, która może uznać, że wszelkie starania są zbyteczne, a liczy się jedynie szczęście bądź spryt, a coraz częściej najważniejsze staje się to w jaki sposób sprowokujemy lub zaszokujemy swoim zachowaniem, nie to co naprawdę sobą reprezentujemy. I to rzeczywiście można zaobserwować, takie zachowania wśród młodych ludzi. Climati ostrzega, twierdząc że „to naprawdę duże zagrożenie, bowiem kształtuje bierną postawę, utrwała antykulturę niezaangażowania. Jest jadem, który niepostrzeżenie wsącza się w różne dziedziny naszego życia, wykoślawia mentalność, osłabia charakter” (Climati 2007).

Material i metody

Jako grupę badaną wybrano studentów Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Ogółem przebadano 100 osób, wśród których 57% stanowiły kobiety, zaś 43% mężczyźni. Badania przeprowadzono wśród studentów różnych kierunków. Przeważającą grupą byli studenci Turystyki i Rekreacji stanowiący ponad połowę ogółu respondentów (56%). Studenci kierunku Budownictwa stanowili 18% ogółu respondentów, Socjologii 13%, natomiast Zdrowia Publicznego 8%. Z pozostałych kierunków, takich jak: Ratownictwo Medyczne, Informatyka, Zarządzanie, Pielęgniarstwo i Pedagogika, kwestionariusz ankiety uzupełnił 1% respondentów.

W badaniach posłużono się metodą sondażu diagnostycznego. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety zawierający 23 pytania. W ankiecie postawiono zarówno pytania otwarte, półotwarte, jak i zamknięte.

Wyniki

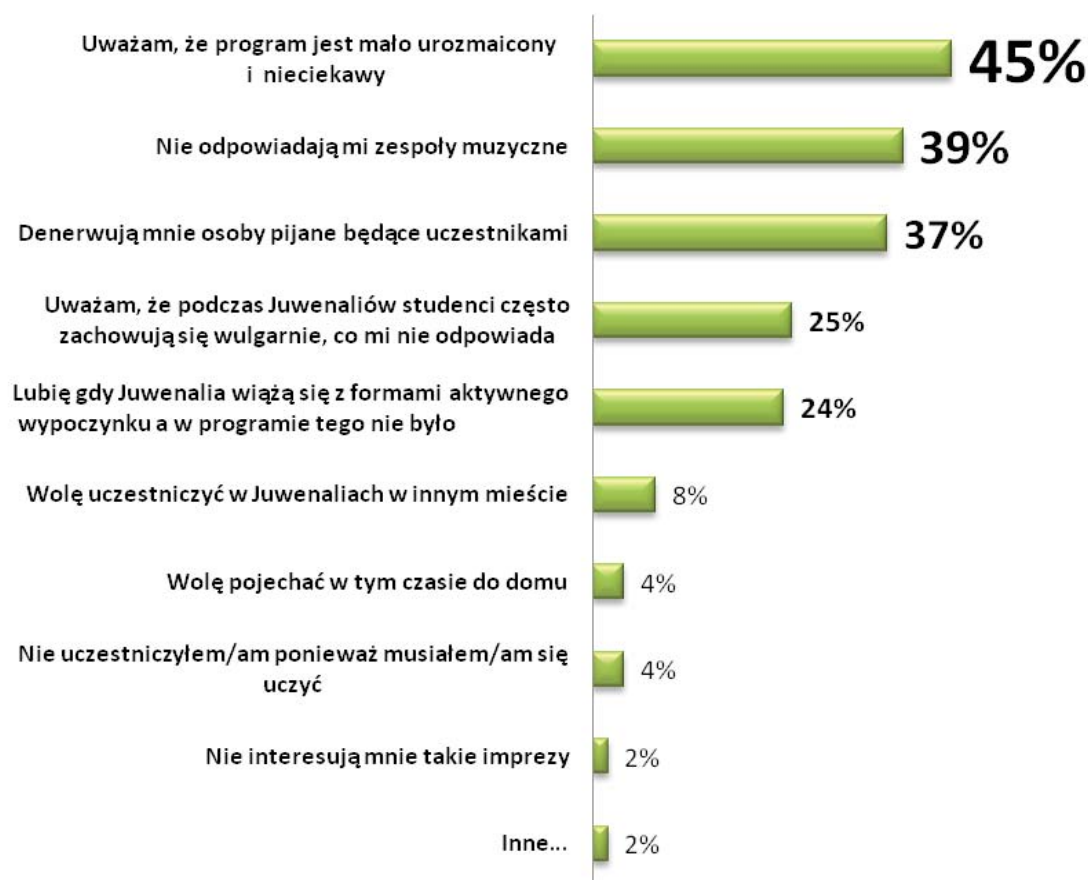
Przeprowadzone badania pozwoliły ustalić, co motywuje studentów do uczestniczenia w Juwenaliach, a co ich zniechęca. Ustalono również, co ma największy wpływ na organizację programu imprezy, a także zdanie badanych na temat kto powinien za tę imprezę odpowiadać. Stworzono nowe pomysły, które można by było wykorzystać podczas Juwenaliów w przyszłości i sprawdzono, które podobają się najbardziej.

Ryc. 1. Motywy uczestnictwa studentów w Juwenaliach

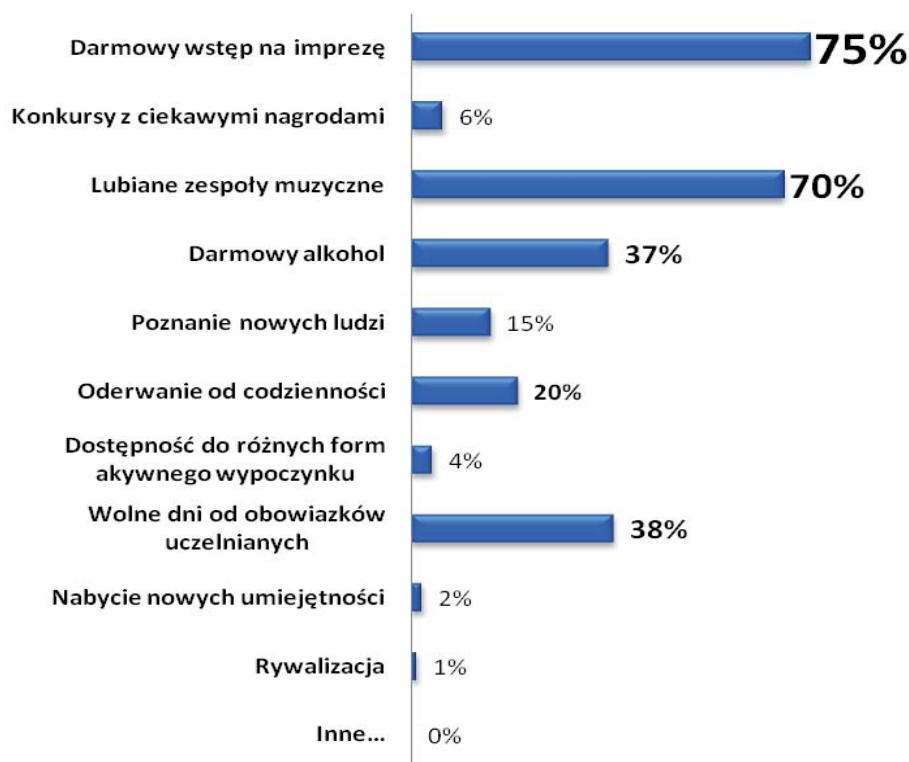
Studenci w najwyższym stopniu uważają, że decydującym motywem zachęcającym ich do wzięcia udziału w Juwenaliach jest możliwość ciekawego spędzenia czasu (59% ankietowanych). O uczestnictwie w Juwenaliach według studentów może decydować również aktywne spędzanie czasu wolnego (33%). Motywem decydującym zdaniem 28% ankietowanych są znajomi, ponieważ ze względu na nich uczestniczą oni w imprezie. Także występy muzyczne są równie istotne (28% badanych), a w 27% uważa, że to po prostu kolejna impreza, której nie można przegapić. Prawie ¼ respondentów (23%) brała udział w Juwenaliach, tylko dlatego by nie nudzić się siedząc w domu, bądź na stacji. W Juwenaliach uczestniczono również z powodu dni wolnych od zajęć (10%). Tylko jedna osoba spośród badanych realizowała się jako organizator. Były też osoby, które zaznaczyły inną odpowiedź niż sugerowane w kafeterii (3%). Jedna z nich stwierdziła, że „za każdym razem mam nadzieję, że coś ciekawego się wydarzy, ale zawsze doznaje rozczarowania”. Inna wyraziła chęć odreagowania od zajęć codziennych. Spośród wszystkich badanych 7% nie brało udziału w Juwenaliach (ryc. 1).

Badania wykazały, że program imprezy jest nieciekawym i mało urozmaiconym, tak twierdzi 45% studentów (ryc. 2). Ponadto 39% stwierdziło, że jeżeli zespoły muzyczne im się nie podobają, to niechętnie biorą oni udział w Juwenaliach. Jest to ważne, ponieważ koncerty podczas Juwenaliów są jedną z najistotniejszych atrakcji. Znaczna część studentów (37%) stwierdziła, że powodem, który może zniechęcać ich do Juwenaliowej zabawy, są osoby nietrzeźwe, niestety często spotykane na Juwenaliach. Dla 25% ankietowanych nie odpowiada wulgarnie zachowanie studentów podczas Juwenaliów, a także dla prawie ¼ brak form aktywnego wypoczynku stanowi ważny element decydujący o uczestnictwie. Niektórzy (4%) wolą w tym czasie pojechać do domu, a jeszcze inni (4%) nie uczestniczyli z powodu nauki. Spośród wszystkich studentów 2% nie interesują takie imprezy. Były też dwie osoby, które wybrały inną odpowiedź. Jedna z nich sugerowała wpływ pogody. Jeżeli jest ona nieprzychylna, to może być powodem zrezygnowania z uczestniczenia w Juwenaliach, zwłaszcza że impreza ta odbywa się zazwyczaj na zewnątrz. Gdy pogoda nie jest odpowiednia do organizowania imprezy plenerowej, dobrze byłoby by przygotować alternatywę imprezy wewnątrz budynku w razie takiej potrzeby, aby warunki pogodowe nie miały wpływu na dobrą zabawę uczestników. Według drugiej osoby nic ciekawego się nie dzieje podczas Juwenaliów, co mogłoby ją przekonać do wzięcia udziału.

Ryc. 2. Działania zniechęcające do brania udziału w Juwenaliach

Głównym powodem zainteresowania studentów zabawą Juwenaliową jest darmowy wstęp na imprezę – tak twierdzi 75% ankietowanych. Duży wpływ mają również znane i lubiane zespoły muzyczne uświetniające imprezę (70%). Wśród innych powodów zainteresowania imprezą należy wymienić: dni wolne od nauki (38%), darmowy alkohol (37%), oderwanie od codzienności (20%) i możliwość poznania nowych ludzi (15%). Wymieniono również konkursy z ciekawymi nagrodami, dostępność do różnych form aktywnego wypoczynku, nabycie nowych umiejętności, rywalizację (ryc. 3).

Ryc. 3. Powody, dla których studenci interesują się Juwenaliami

Tab. 1. Czynniki wpływające na atrakcyjność programu

	% poparcia
Środki pieniężne od władz uczelni	61
Sponsorzy	53
Pomysłowość Samorządu studenckiego	50
Pomysłowość wszystkich studentów	37
Władze uczelni	27

Wśród czynników wpływających na atrakcyjność programu Juwenaliów studenci wymieniają: środki pieniężne od władz uczelni (61%), na drugim miejscu sponsorzy (tab. 1). Według studentów to właśnie budżet jest rzeczą najistotniejszą w planowaniu tak dużej imprezy i nie sposób się z tym nie zgodzić, jednak ważne są również pozamaterialne wpływy. Połowa ankietowanych wskazała pomysłowość Samorządu Studenckiego (50%). Następnie ważna jest pomysłowość wszystkich studentów (37%) i wpływ władz uczelni (27%).

Tab. 2. Kto powinien mieć wpływ na program Juwenaliów wg ankietowanych

	% poparcia
Wszyscy studenci (nie tylko należący do Samorządu Studenckiego) powinni mieć aktywny i decydujący wpływ na program i przygotowanie Juwenaliów	53
Samorząd Studencki podczas organizacji Juwenaliów powinien konsultować plan Juwenaliów ze wszystkimi studentami na bieżąco	36
Na program Juwenaliów powinien mieć wpływ wyłącznie Samorząd Studencki, a ze strony pozostałych studentów nie trzeba niczego wymagać	10
Inne...	1

Według 53% badanych studentów wszyscy studenci powinni mieć aktywny i decydujący wpływ na program i przygotowanie Juwenaliów, natomiast 36% uważa, że Samorząd Studencki powinien przynajmniej konsultować plan Juwenaliów ze wszystkimi studentami (tab. 2). To świadczy o tym, że wszyscy studenci pragną mieć wpływ na program Juwenaliów, ponieważ zaledwie 10% respondentów uważa, że powinien się tym zajmować tylko Samorząd Studencki. Z badań wynika również, że aż 77% badanych studentów uczestniczy w Juwenaliach wyłącznie jako obserwator a nie organizator. Mamy tu więc do czynienia z brakiem chęci włączenia się w organizację. Powodem może być brak propozycji ze strony Samorządu, aby włączyć się do pomocy w organizacji Juwenaliów.

Wszystko, co planujemy w życiu z biegiem czasu ulega modyfikacji i najlepiej żeby zmiany, które wprowadzamy były zmianami na lepsze. Państwowa Szkoła Wyższa od lat organizuje Juwenalia. Program, co roku wygląda mniej więcej tak samo. Spotkano się z wieloma negatywnymi opiniami wśród studentów co do programu jaki oferowano. Do tej pory za Juwenalia był odpowiedzialny wyłącznie Samorząd Studencki i osoby do niego należące. W zasadzie nie przeprowadzono wcześniej żadnych badań dotyczących opinii studentów na temat Juwenaliów. Postanowiono więc sprawdzić, co studenci dodaliby do programu gdyby mieli na to wpływ.

Stworzono gotowe pomysły, co można byłoby dodać do programu Juwenaliów, aby go urozmaicić. Wyniki, jakie pomysły podobałyby się najbardziej przedstawia tab. 1. Parada studencka, która byłaby prowadzona przez całe miasto, prezentując poszczególne instytuty najbardziej przypadła do gustu (40%). Uznanie zdobył też pomysł pikniku studenckiego (34%), oraz kabaretonu prowadzonego przez studentów (33%). Prawie ¼ głosów została oddana na pomysł bitwy Instytutów, która miałaby charakter rywalizacji i konkursu na najlepszy Instytut. Konkurs najciekawszego stroju poparło 19% badanych studentów. Wieczór filmowy spodobałby się dla 16% respondentów. Konkurs na zaprojektowanie ciekawych nadruków na koszulki poszczególnych instytutów, tak aby każdy instytut się wyróżniał, przyjęło 15% studentów. Najlepszy projekt zostałby zrealizowany i takie koszulki można byłoby nosić podczas różnych uroczystości studenckich, jak rów-

niez stanowiłyby one wspianą pamiątkę. Pomysł ten zaczerpnięto z Juwenaliów Olsztyńskich, gdzie jest obowiązek noszenia tych koszulek podczas tej imprezy. W ten sposób Samorząd Studencki otrzymuje dodatkowe fundusze ze sprzedaży tych koszulek i może je wykorzystać do podniesienia budżetu przeznaczonego na Juwenalia. Pomysł na zorganizowanie warsztatów prowadzonych przez zdolnych studentów, podczas których można by się nauczyć czegoś nowego np. tańca, rękodzieła spodobał się 10% badanych. Wykłady tematyczne poparło 3% studentów. A także 3% zgłosiło swoje pomysły. Jedna z osób stwierdziła, że zmieniałyby zespoły muzyczne. Inna osoba również zwróciła uwagę na repertuar muzyczny, który według niej należałoby ulepszyć. Oczywiście o gustach nie powinno się dyskutować, ale dobrym rozwiązaniem w tej sytuacji byłoby głosowanie wśród studentów na sugerowane zespoły, albo stworzenie forum, na którym studenci mieliby możliwość podania swoich propozycji, które Samorząd wziąłby pod uwagę. Pojawił się też pomysł zwiększenia ilości dni wolnych. W innych uczelniach trwają one 2 dni, natomiast w naszej uczelni tylko jeden dzień, w którym i tak większość studentów ma obowiązkowe zajęcia.

Szczegółowe dane obrazuje tab. 3.

Tab. 3. Pomysły programowe na przyszłe lata w opinii respondentów

POMYSŁY	% poparcia
Parada studencka spod uczelni przez całe miasto, podczas której prezentowałyby się poszczególne instytuty	40
Piknik studencki	34
Kabareton prowadzony przez studentów	33
Bitwa instytutów (występy artystyczne przygotowane przez studentów mające charakter rywalizacji i konkursu na najlepszy instytut roku)	24
Konkurs najciekawszego stroju	19
Wieczór filmowy	16
Konkurs na zaprojektowanie ciekawych nadruków na koszulki poszczególnych instytutów	15
Warsztaty prowadzone przez zdolnych studentów, podczas których można by było nauczyć się czegoś nowego np. tańca, rękodzieła.	10
Wykłady tematyczne związane ze studiowaniem	3
Wszystkie wymienione pomysły	22
Inne...	3

Wnioski

Z przeprowadzonych badań wynika, że studentów do udziału w Juwenaliach najbardziej motywuje możliwość ciekawie spędzonego czasu. Zniechęca natomiast pogląd, że program jest mało urozmaicony i nieciekawym. Brak uczestnictwa studenci tłumaczą również tym, że nie odpowiadają im zespoły muzyczne, a także obecność nietrzeźwych uczestników. Najistotniejszym powodem zainteresowania studentów Juwenaliową zabawą okazał się darmowy wstęp na imprezę. Natomiast lubiane zespoły muzyczne oraz dni wolne od obowiązków uczelnianych mogą spowodować wzrost zainteresowania tą imprezą wśród studentów.

Według ankietowanych o możliwościach programowych decydują w największym stopniu środki pieniężne uzyskane od władz uczelni oraz od sponsorów. Badania pozwoliły również ustalić, że zdecydowana większość studentów uważa, że na program Juwenaliów powinni mieć wpływ wszyscy studenci lub ewentualnie Samorząd Studencki powinien na bieżąco konsultować swoje pomysły nie tylko w gronie swoich członków, ale całej społeczności akademickiej. Potrzebą jest danie szansy zaangażowania się wszystkich studentów w organizację Juwenaliów. Gdyby każdy poczuł się odpowiedzialny za program, być może czas Juwenaliów upłynąłby ciekawie, a po zakończeniu czekałoby się z niecierpliwością na kolejne studenckie świętowanie.

Piśmiennictwo

1. Climati C. (2007), Ekstremalne zabawy młodych, moda hobby i pragnienie przekraczania wszelkich granic. Wyd. Jedność, Kielce.
2. Migdał K. (2011), Psychologia czasu wolnego. Wyd. ALMAMER Szkoła Wyższa, Warszawa.
3. Mroczkowska D. (2011), Czas wolny. Refleksje, dylematy, perspektywy. Wyd. Difin S.A., Warszawa.
4. Oździński J. (2006), Transgresyjne wartości w programowaniu czasu wolnego. W: D. Nałęcka, M. Bytniewski (red.), Teoria i praktyka rekreacji ruchowej. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Białej Podlaskiej, 11-19.
5. Pięta J. (2008), Pedagogika czasu wolnego, Wyd. ALMAMER Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa.
6. Sawko A. i wsp. (2007), Uczestnictwo w życiu kulturalnym studentów Szczecina. W: D. Ciechowska (red.), Studenci studiowanie kultura. Uniwersytet Szczeciński Instytut Pedagogiki, Szczecin.